

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль район Советы

КАРАР №LII-2

Балык Бистәсе штп.

13 март 2020 ел

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганда, шулай ук файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмалары төзегәндә жир асты байлыкларыннан файдалануга һәм аларны саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибе турындагы Нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганда, шулай ук файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмалары төзегәндә жир асты байлыкларыннан файдалануга һәм аларны саклауга муниципаль контрольне нәтижәле гамәлгә ашыру максатларында, 2003 елның 6 октябрәндәге “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 131-ФЗ номерлы, 1992 елның 21 февралендәге “Жир асты байлыклары турында” 2395-1 номерлы, 2008 елның 26 декабрәндәге “Дәүләт контролен (күзәтчеләген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында” 294-ФЗ номерлы Федераль законнар, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Уставы нигезендә, шулай ук 2017 елның 24 июлендә төзелгән Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр жирлеге Башкарма комитеты вәкаләтләрен Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасына тапшыру турындагы Килешүне исәпкә алып, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль район Советы **КАРАР БИРӘ:**

1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганда, шулай ук файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмалары төзегәндә жир асты байлыкларыннан файдалануга һәм аларны саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибе турында кушымта итеп бирелә торган Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасына Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганда, шулай ук файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты

корылымалары төзегәндә жир асты байлыкларыннан файдалануга һәм аларны саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашыру вәкаләтләрен бирергә.

3. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасына:

3.1) әлеге карарны гамәлгә ашыру максатларында муниципаль хокукий актлар кабул итәргә;

3.2) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография Федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсе белән Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә хезмәттәшлекне тәэмин итәргә.

4. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендәгә рәсми сайтында һәм <http://pravo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендәгә “Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталы”нда урнаштырырга.

5. Карарның үтәлешенә контрольлек итүне Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасына йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль район
Башлыгы вазифаларын башкаручы

Ф.Г.Әхмәтжанова

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль район
Советының 2020 елның
13 мартындагы ЛП-2 номерлы
карары белән расланды

**Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы
территориясендә гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганда, шулай ук
файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмалары
төзегәндә жир асты байлыкларыннан файдалануга һәм аларны саклауга
муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибе турында
Нигезләмә**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганда, шулай ук файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмалары төзегәндә жир асты байлыкларыннан файдалануга һәм аларны саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибе турындагы әлеге Нигезләмә (алга таба – Нигезләмә) 2003 елның 6 октябрәндәге “Россия Федерациясендә жирле үзидәрә оештыруның гомуми принциплары турында” 131-ФЗ номерлы, 1992 елның 21 февралендәге “Жир асты байлыклары турында” 2395-1 номерлы, 2008 елның 26 декабрәндәге “Дәүләт контролен (күзәтчеләген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында” 294-ФЗ номерлы Федераль законнар (алга таба – 294-ФЗ номерлы Федераль закон), Татарстан Республикасының 1992 елның 25 декабрәндәге “Жир асты байлыклары турында” 1722-ХІІ номерлы Законы, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Уставы, шулай ук башка муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә эшләнә.

2. Нигезләмә оештыру-хокукый һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар, шулай ук физик затлар тарафыннан Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы (алга таба – район) территориясендә гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганда, шулай ук файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмалары төзегәндә жир асты байлыкларыннан файдалануга һәм аларны саклауга муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели.

3. Кайсы ведомствога каравына һәм милек рәвешенә бәйсез рәвештә муниципаль берәмлек чикләрендә урнашкан барлык жир асты байлыклары, шул исәптән федераль милектәге һәм Татарстан Республикасы милкендәге жирләр муниципаль контроль объекты булып тора.

4. Гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганда, шулай ук Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмаларын төзегәндә жир асты

байлыкларыннан файдалануга һәм аларны саклауга муниципаль контрольне (алга таба - муниципаль контроль) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы (алга таба - муниципаль контроль органы, районның Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы) гамәлгә ашыра.

5. Район территориясендә муниципаль контроль мәсьәләләрен алып баручы районның Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы рәисе һәм рәис урынбасары – районның Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы бүлеге башлыгы жир мөнәсәбәтләре объектларыннан файдалану буенча муниципаль инспекторлар (алга таба – муниципаль инспекторлар) булып тора.

6. Гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганда, шулай ук файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корымалары төзегәндә жир асты байлыкларыннан файдалануга һәм аларны саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр, шулай ук гражданның белән үзара элемтәдә эш итәләр.

2. Муниципаль контрольнең максатлары һәм бурычлары

2.1. Муниципаль контрольнең максатлары булып жир законнарын бозуларны кисәтү, ачыклау һәм булдырмау, шулай ук Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә жир асты байлыкларын рациональ, нәтиҗәле файдалануга һәм шартнамәдәге йөкләмәләрнең үтәлешенә контрольне гамәлгә ашыру тора.

2.2. Муниципаль контрольнең төп бурычлары булып жир законнарын үтәү, юридик, вазиҗаи һәм физик затлар тарафыннан билгеләнгән таләпләрне (нормаларны, кагыйдәләрне, нормативларны) үтәү тора.

2.3. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы түбәндәгеләргә контрольлек итүне гамәлгә ашыра:

- 1) аренда шартнамәләрен үз вакытында төзү һәм жир кишәрлекләренә хокукларны дәүләт теркәвенә алу;
- 2) жир асты байлыкларыннан максатчан һәм рөхсәт ителгән файдалану төре буенча файдалану;
- 3) жиргә хокукны таныклаучы билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән документлардан башка аларны үз белдеге белән файдалануны юкка чыгара торган тәртипне үтәү;
- 4) жирләрне вакытында кайтару;
- 5) жирләрнең торышы турында дәрәс мәгълүматлар бирү;
- 6) аренда түләвен вакытында һәм дәрәс түләү;

7) жир кишәрлекләрендә закон нигезендә билгеләнгән ызанлау, геодезия һәм башка махсус билгеләр булу һәм аларның сакланышы;

8) жир мөнәсәбәтләре өлкәсендә бозуларны бетерү һәм жир законнарын үтәү турындагы таләпләрнең үтәлеше;

9) жирләрдән файдалану мәсьәләләре буенча үзенә йөкләнгән бурычлар нигезендә башка функцияләр.

3. Планлы тикшерүләргә оештыру һәм уздыру тәртібе

3.1. Планлы тикшерүне уздыру предметы булып юридик затлар, индивидуаль эшқуарлар һәм физик затлар тарафыннан жир законнары нормаларын һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрне үтәү тора.

3.2. Планлы тикшерүләр өч елга бер тапқырдан да ешрак үткәрелми.

3.3. Планлы тикшерүләр муниципаль контроль органы тарафыннан аның вәкаләтләре нигезендә эшләнә һәм раслана торган еллык планнарға ярашлы рәвештә уздырылалар.

3.4. Планлы тикшерүләр уздыруның еллык планнарында түбәндәге мәгълүматлар күрсәтелә:

1) юридик затларның (аларның филиалларының, вәкилләренен, аерымланган структур бүлекчәләренен) атамалары, план буенча тикшерелгә тиешле индивидуаль эшқуарларның фамилияләре, исемнәре, аталарының исемнәре, юридик затларның (аларның филиалларының, вәкилләренен, аерымланган структур бүлекчәләренен) урнашу урыннары яки индивидуаль эшқуарлар тарафыннан эшчәнлекләрен фактта гамәлгә ашыру урыннары;

2) һәр планлы тикшерүне үткәрүнең максаты һәм нигезе;

3) һәр планлы тикшерүнең башлану датасы һәм үткәрелү срогы;

4) конкрет планлы тикшерүне гамәлгә ашыручы муниципаль контроль органының атамасы. Дәүләт контроле (күзәтчеләге) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан планлы тикшерү уздырганда мондый тикшерүдә катнашучы барлык органнарның исемнәре бергә күрсәтелә.

3.5. Планлы тикшерүләргә үткәрүнең расланган еллык планы кызыксынучы затларга аны муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштыру юлы белән җиткерелә.

3.6. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы планлы тикшерүләр үткәрү елыннан алдагысының 1 сентябренә кадәр билгеләнгән тәртіптә, 2008 елның 26 декабрендәге "Дәүләт контролен (күзәтчеләген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшқуарларның хокукларын яклау турында" 294-ФЗ

номерлы Федераль закон нигезлэмэлэрен исәпкә алып, прокуратурага планлы тикшерүләр үткәрүнең еллык план проектын җибәрә.

3.7. Планлы тикшерүләрне уздыруның еллык планына планлы тикшерүне кертү өчен нигезләр 2008 елның 26 декабрдәге "Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында" 294-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән.

3.8. Планлы тикшерүне үткәрү турында юридик затка, индивидуаль эшкуарга муниципаль контрольне үткәрү башланганчы өч эш көненнән дә соңга калмыйча тикшерүне гамәлгә ашыручы орган тарафыннан планлы тикшерүне уздыруны башлау турында муниципаль контроль органы күрсәтмәсенә күчәрмәсен тапшыру турындагы хәбәрнамә белән заказлы почта җибәрүе аша һәм (яки) көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланган электрон документлар әйләнеше ярдәмендә һәм юридик затның, индивидуаль эшкуарның электрон почта адресына юлланган яисә башка мөмкин булган ысул белән хәбәр ителә.

3.9. Кече эшкуарлыкның бер субъектына карата планлы күчмә тикшерү үткәрү срогы кече предприятие өчен илле сәгатътән һәм микропредприятие өчен елына унбиш сәгатътән артык була алмый.

3.10. Күчмә планлы тикшерү уздыручы урындагы затларның дәлилләнгән тәкъдимнәре нигезендә катлаулы һәм (яисә) озак вакытлы тикшеренүләр, махсус экспертиза һәм тикшерүләр уздыру зарурлыгына бәйле аерым очракларда күчмә планлы тикшерүне уздыру вакыты Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районның Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы рәисе тарафыннан озайтылырга мөмкин, әмма егерме эш көненнән дә артыкка түгел кече предприятиеләргә карата, микропредприятиеләр өчен унбиш сәгатътән дә артыкка түгел.

4. Планнан тыш тикшерүләрне оештыру һәм уздыру тәртибе

4.1 Планнан тыш тикшерү 2008 елның 26 декабрдәге "Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында" 294-ФЗ номерлы Федераль законның 10 маддәсенә 2 өлеше нигезендә уздырыла, аңа ярашлы рәвештә планнан тыш тикшерү үткәрүгә нигез булып түбәндәгеләр тора:

1) мәҗбүри таләпләрне һәм (яисә) муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрне ачыкланган бозуны бетерү турында элегрәк бирелгән күрсәтмәне дәүләт хакимияте органы, җирле үзидарә органы, юридик зат, индивидуаль эшкуар тарафыннан үтәү срогы тәмамлану;

2) юридик затка, индивидуаль эшкуарга карата планнан тыш тикшерү үткәрү хокукый статус, махсус рөхсәтнамә (лицензия) бирү, рөхсәтнамә бирү (киләштерү) кагыйдәләре белән каралган булса, муниципаль контроль органына юридик затның яисә индивидуаль эшкуарның аңа хокукый статус, эшчәнлекнең аерым төрләрен

гамәлгә ашыру яисә башка юридик әһәмиятле гамәлләрне башкаруга рөхсәт бирү хокукына махсус рөхсәтнамә (лицензия) бирү турында гаризасы керү,

3) дәүләт хакимияте органы, жирле үзидарә органы, юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән үзара хезмәттәшлексез контрольдә тоту чараларының нәтижәләрен анализлау, муниципаль контроль органнарына кергән гражданның, шул исәптән индивидуаль эшкуарлар, юридик затларның мөрәжәгатьләрен һәм гаризаларын, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, гаммәви мәгълүмат чараларыннан кергән мәгълүматны карау яисә алдан тикшерү нәтижәләре буенча муниципаль контроль органы вазифаи затының түбәндәге фактлар турында дәлилле тәкъдиме:

а) гражданның тормышына, сәламәтлегенә, хайваннарга, үсемлекләргә, әйләнә-тирә мохиткә, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларына (тарихи һәм мәдәни ядкәрләргә), Россия Федерациясе Музей фонды составына кертелгән музей предметларына һәм музей коллекцияләренә, Россия Федерациясе Архив фондының аеруча кыйммәтле, шул исәптән уникаль документларына, Милли китапханә фонды составына керә торган аеруча тарихи, фәнни, мәдәни әһәмияткә ия булган документларга зыян китерү куркынычы, дәүләт иминлегенә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр куркынычы барлыкка килү;

б) гражданның тормышына, сәламәтлегенә, хайваннарга, үсемлекләргә, әйләнә-тирә мохиткә, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларына (тарихи һәм мәдәни ядкәрләргә), Россия Федерациясе Музей фонды составына кертелгән музей предметларына һәм музей коллекцияләренә, Россия Федерациясе Архив фондының аеруча кыйммәтле, шул исәптән уникаль документларына, Милли китапханә фонды составына керә торган аеруча тарихи, фәнни, мәдәни әһәмияткә ия булган документларга, дәүләт иминлегенә зыян китерү, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү;

в) Россия Федерациясе Президенты, Россия Федерациясе Хөкүмәте йөкләмәләре нигезендә һәм прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешенә күзәтчелек кысаларында планнан тыш тикшерү үткәрү турында прокурор таләбе нигезендә чыгарылган дәүләт контроле (күзәтчелеге) органы житәкчесе боерыгы (күрсәтмәсе).

4.2. Муниципаль контроль органына мөрәжәгать иткән затны билгеләргә мөмкинлек бирми торган мөрәжәгатьләр һәм гаризалар планнан тыш тикшерү үткәрү өчен нигез була алмый.

4.3. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә планнан тыш күчмә тикшерү дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан әлеге маддәнең 4.1 өлешендәге 3 пунктының "а", "б" пунктчаларында күрсәтелгән нигезләрдә мондый юридик затларның, индивидуаль эшкуарларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча прокуратура органы белән килештерелгәннән соң үткәрелергә мөмкин.

4.4. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы Рәисе күрсәтмәсенә кул куйган көндә, аны үткәрүне

килештерү максатларында, кече һәм урта эшкуарлык субъектларына планнан тыш күчмә тикшерү уздыру турында муниципаль контроль органы заказлы почта жибәрүен тапшыру турындагы хәбәрнамә белән яисә электрон цифрлы имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә, кече һәм урта эшкуарлык субъектлары эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча прокуратура органына планнан тыш күчмә тикшерү уздыруны килештерү хакында гариза тапшыра яисә жибәрә.

Бу гаризага Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы Рәисенең планнан тыш урынга чыгып (күчмә) тикшерү уздыру турындагы күрсәтмәсенең күчәрмәсе һәм аны үткәргүгә нигез булган документлар теркәлә.

4.5. Планнан тыш күчмә тикшерү үткәргү турында, әлеге маддәнең 4.1 өлешендәге 3 пункттында күрсәтелгән планнан тыш күчмә тикшерүдән гайре, юридик затка, индивидуаль эшкуарга дөүләт контроле (күзәтчелеге) органы, муниципаль контроль органы тарафыннан аны үткәргү башланганчы кимендә егерме дүрт сәгать кала теләсә нинди мөмкин булган ысул белән хәбәр ителә, шул исәптән көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланган һәм юридик затның, шәхси эшкуарның электрон почта адресы буенча жибәрелгән электрон документ ярдәмендә, әгәр мондый адрес юридик затларның бердәм дөүләт реестрында, индивидуаль эшкуарларның бердәм дөүләт реестрында булса яки элек юридик зат, индивидуаль эшкуар тарафыннан дөүләт контроле (күзәтчелеге) органына, муниципаль контроль органына тапшырылган булса.

5. Тикшерүне оештыру тәртибе

5.1. Тикшерү Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы Рәисе күрсәтмәсе (боерыгы) нигезендә үткәрелә. Тикшерү бары тик боерыкта күрсәтелгән вазифаи зат яисә вазифаи затлар тарафыннан гына үткәрелергә мөмкин.

5.2. Боерык Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасының тикшерү үткәрүче вазифаи заты тарафыннан житәкчегә, урындагы башка затка яки юридик затның вәкаләтле вәкиленә, индивидуаль эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә, физик затка бер үк вакытта хезмәт таныклыкларын күрсәтеп кул куйдырып тапшырыла. Тикшерелергә тиешле затлар таләбе буенча тикшерүне гамәлгә ашыручы вазифаи затлар үз вәкаләтләрен раслаучы мөгълүмат бирергә тиешләр.

5.3. Планлы һәм планнан тыш тикшерүләр документлар тикшерү рәвешендә һәм (яки) 2008 елның 26 декабрендәге "Дөүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында" 294-ФЗ номерлы Федераль законның 1,12 маддәләрендә каралган тәртиптә күчмә (урывга барып) тикшерү рәвешендә үткәрелә.

6. Тикшерү нәтижәләрен рәсмиләштерү тәртибе

6.1. Тикшерү нәтижеләре буенча Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасының вазифаи заты тарафыннан ике нөсхәдә акт төзелә (тикшерү актының үрнәк рәвешә Россия Федерациясә Хөкүмәтә вәкаләтләр биргән башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә).

6.2. Тикшерү актына мәйданнарны үлчәү схемалары, фототаблицаалар, кирәк булган очракта, жир кишәрлеген тикшерү акты, үткәрелгән экспертизалар бәяләмәләре, мәжбүри таләпләрне яисә муниципаль хокукий актларда билгеләнгән таләпләрне бозган өчен җаваплылык йөкләнгән юридик зат хезмәткәрләре, индивидуаль эшкуарлар һәм физик затлар аңлатмалары, ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр һәм тикшерү нәтижеләренә бәйлә башка документлар яисә аларның күчермәләре теркәлә.

6.3. Тикшерү акты ул тәмамлаганнан соң ук ике нөсхәдә рәсмиләштерелә, шуларның берсә кушымталарның күчермәләре белән бергә, җитәкчегә, башка вазифаи затка яисә юридик затның вәкаләтле вәкиленә, индивидуаль эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә, физик затка танышу турында яисә тикшерү акты белән танышудан баш тарту турында кул куйдырып тапшырыла. Житәкче, урындагы башка зат яисә юридик затның вәкаләтле вәкиле, индивидуаль эшкуар, физик зат булмаган очракта, шулай ук тикшерелүче зат танышу турында раслама бирүдән яки тикшерү акты белән танышудан баш тарту турында раслама бирүне кире каккан очракта. Акт тапшыру турында хәбәрнамә белән заказлы почта җибәрүе аша юллана, ул делода саклана торган тикшерү акты нөсхәсенә теркәлә.

6.4. Тикшерү актын төзү өчен үткәрелгән үлчәүләр, тикшеренүләр, сынаулар, махсус тикшерүләр нәтижеләре буенча бәяләмәләр алырга кирәк булган очракта, тикшерү акты контроль эшләре тәмамланганнан соң өч эш көненнән артмаган срокта төзелә һәм ул җитәкчегә, башка вазифаи затка яки юридик затның вәкаләтле вәкиленә, индивидуаль эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә, физик затка раслама алып тапшырыла яисә тапшыру турында хәбәрнамә белән заказлы почта җибәрүе аша юллана, ул муниципаль контроль органы делосында саклана торган тикшерү акты нөсхәсенә теркәлә.

6.5. Планнан тыш күчмә (урынга чыгып) тикшерү үткәрү өчен аны прокуратура органы белән килештерү таләп ителсә, тикшерү актының күчермәсә тикшерү акты төзелгән көннән алып биш эш көне эчендә тикшерү үткәрүне килештерү турында карар кабул иткән прокуратура органына җибәрелә.

7. Тикшерү барышында ачыкланган хокук бозу фактларына карата муниципаль контроль органының урындагы затлары тарафыннан күрелә торган чаралар

7.1. Тикшерү барышында юридик зат, индивидуаль эшкуар яки физик зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне яисә муниципаль хокукий актларда билгеләнгән

таләпләрне бозу очрақлары ачықланган очрақта, тикшерү үткәргән урындагы затлар үз вәкаләтләре чикләрендә бурычлы:

1) ачықланган бозуларга юл куйган затларны жаваплылыкка тарту буенча административ чаралар күрү өчен тикшерү материалларын дәүләт контроле (күзәтчелеге) органына жиберергә;

2) ачықланган житешсезлекләрне бетерүне контрольдә тоту буенча чаралар күрергә.

8. Муниципаль контроль чаралары үткәргәндә жир кишәрлекләре милекчеләренә, жирдән файдаланучыларның, жир кишәрлекләрен арендауучыларның хокуклары, бурычлары һәм жаваплылыгы

8.1. Жир кишәрлекләре милекчеләре, жирдән файдаланучылар, жир кишәрлекләрен арендауучылар яки аларның законлы вәкилләре муниципаль контроль буенча чаралар үткәргәндә хокуклы:

1) тикшерү вақытында турыдан-туры катнашырга, тикшерү предметына караган мәсьәләләр буенча аңлатмалар бирергә;

2) тикшерү предметына караган һәм әлеге административ регламентта һәм башка норматив хокукый актлар тарафыннан бирү күздә тотылган мәгълүматны алырга;

2.1) ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында дәүләт контроле (күзәтчелек) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан алар карамагындагы документлар һәм (яисә) мәгълүмат булган башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яки дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына буйсынучы оешмалардан алынган документлар һәм (яисә) мәгълүмат белән танышырга;

2.2) ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратыла торган документларны һәм (яисә) мәгълүматны үз инициативасы белән дәүләт контроле (күзәтчелеге) органына, муниципаль контроль органына тапшырырга;

3) тикшерү нәтижәләре белән танышырга һәм тикшерү актында үзенә тикшерү нәтижәләре белән танышуы турында, алар белән килешү яки алар белән, шулай ук муниципаль контроль органы вазифаи затларының аерым гамәлләре белән килешмәве турында күрсәтергә;

4) тикшерү үткәргәндә юридик затның, индивидуаль эшкуарның хокукларын бозуга китергән дәүләт контроле (күзәтчелеге) органы, муниципаль контроль органы вазифаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) Россия Федерациясе законнары нигезендә административ һәм (яки) суд тәртибендә шикаять белдерергә;

5) Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилле яисә Россия Федерациясе субъектында эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилле тикшерүдә катнашуга жәлеп итәргә.

8.2. Жир кишәрлекләре милекчеләре, жирдән файдаланучылар, жир кишәрлекләрен арендауучылар бурычлы:

1) муниципаль контроль буенча чаралар уздырганда үзләренә яисә вәкаләтле вәкилләренә булуын тәэмин итәргә;

2) жир кишәрлекләренә хокуклар турында документларны, жирләрдән файдалану

һәм саклау мәсьәләләрен җайга салучы проект-техник һәм башка материалларны тапшырырга.

8.3. Хокук бозуга юл куйган, тикшерүләр үткәругә нигезсез рәвештә каршылык күрсәтә торган, тикшерүләр уздырудан читләшүче һәм (яисә) дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнарының, муниципаль контроль органнарының мәжбүри таләпләрне яисә муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәләрен билгеләнгән срокта үтәмәүче юридик затлар, аларның җитәкчеләре, башка вазифаи затлар яисә юридик затларның вәкаләтле вәкилләре, индивидуаль эшкуарлар, аларның вәкаләтле вәкилләре, физик затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы булалар.

9. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вазифаи затларның хокуклары һәм бурычлары

9.1. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру буенча бурычларын үтәү өчен муниципаль контрольне үз компетенциясе чикләрендә гамәлгә ашыручы урындагы зат түбәндәгеләргә хокуклы:

Россия Федерациясе законнарында һәм әлеге административ регламентта билгеләнгән тәртиптә хезмәт таныклығын күрсәтеп контроль объектларына барырга һәм тикшерергә;

тикшерүләр нәтиҗәләре буенча җир законнарының үтәлешен тикшерү актларын төзәргә;

муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга комачаулаучы гамәлләрне булдырмый калуда яисә чикләүдә, шулай ук җирләрдән файдалануны бозуда гаепле гражданның шәхесләрен ачыклауда ярдәм итү өчен эчке эшләр органнарына мөрәҗәгать итәргә;

Бердәм дәүләт реестрыннан физик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм юридик затлар турында мәгълүматны һәм мөлкәтнең торышы, аларны куллану һәм саклау турында мәгълүмат һәм материалларны, шул исәптән, муниципаль берәмлек территориясендә контрольне гамәлгә ашыру өчен кирәкле булган мөлкәتكә хокукларны таныклаучы документларны мөстәкыйль рәвештә соратырга һәм алырга;

ачыкланган җитешсезлекләрен бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту буенча чаралар күрү турында мәсьәләләрен хәл итү өчен прокуратура һәм эчке эшләр органнарына мөрәҗәгать итәргә;

гаепле затларны административ җаваплылыкка тарту турындагы мәсьәләне карау өчен гамәлдәге законнары бозу турындагы материалларны контроль функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең дәүләт органнарына җибәрергә;

Федераль салым хезмәте инспекциясенә гарызнамәләр юлларга һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашыру өчен кирәкле теләсә нинди мәгълүматны алырга;

Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарыннан, җирле үзидарә органнарыннан, башкарма комитет структурасына керүче органнардан, барлык милек рәвешендәге оешмалардан үз функцияләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләр һәм башка документларны соратырга һәм алырга;

жир кишәрлекләренен торышы, алардан файдалану турында мәгълүматлар һәм материалларны, шул исәптән муниципаль контрольне гамәлгә ашыру өчен кирәкле жиргә хокукны таныклаучы документларне бушлай алырга.

9.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вазифаи зат тикшерү уздырганда бурычлы:

1) мәжбүри таләпләрне һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм булдырмый калу буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулысынча үтәргә;

2) Россия Федерациясе законнарын, Татарстан Республикасы законнарын һәм муниципаль хокукый актларны, физик затларның, юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатләрен үтәргә;

3) тикшерүне Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы рәисе күрсәтмәсе нигезендә аны билгеләнешенә ярашлы рәвештә үткәргә;

4) тикшерүне бары тик хезмәт вазифаларын башкарганда гына, күчмә тикшерүне хезмәт урыны таныкчыларын, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы Рәисе күрсәтмәсенен күчәрмәсен һәм әлеге Нигезләмәдә каралган очракларда тикшерү үткәргән килештерү турында документның күчәрмәсен күрсәтеп үткәргә;

5) житәкчегә, башка вазифаи затка яки юридик затның вәкаләтле вәкиленә, индивидуаль эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә, физик затка тикшерү барышында катнашуына һәм тикшерү предметына караган мәсьәләләр буенча аңлатмалар бирүенә комачауламаска;

6) тикшерү үткәргәндә шунда булган житәкчегә, башка вазифаи затка яисә юридик затның вәкаләтле вәкиленә, индивидуаль эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә, физик затка тикшерү предметына кагылышлы мәгълүмат һәм документларны бирергә,;

7) житәкченә, башка вазифаи затны яки юридик затның вәкаләтле вәкилен, индивидуаль эшкуарны, аның вәкаләтле вәкилен, физик затны тикшерү нәтижәләре белән таныштырырга.

9.3 Тикшерү уздырганда муниципаль контроль органының урындагы затлары хаклы түгел:

1) мәжбүри таләпләрнең һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрнең үтәлешен тикшерергә, әгәр мондый таләпләр әлеге вазифаи затлар аның исемненән эш иткән муниципаль контроль органы вәкаләтләренә кермәсә; ;

1.1) СССР һәм РСФСР башкарма хакимияте органнарының норматив хокукый актларында билгеләнгән таләпләрнең үтәлешен, шулай ук куллану мәжбүрилегенә Россия Федерациясе законнарында каралмаган норматив документлар таләпләренен үтәлешен тикшерергә;

1.2) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә басылып чыкмаган мәжбүри таләпләрнең һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрнең үтәлешен тикшерергә;

2) житәкче, башка вазифаи зат яисә юридик затның вәкаләтле вәкиле, индивидуаль эшкуар, аның вәкаләтле вәкиле булмаган очракта планлы яисә планнан тыш күчмә

тикшерү үткәргә, 2008 елның 26 декабрдәгә "Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында" 294-ФЗ номерлы Федераль законның 10 маддәсендәгә 2 өлешендәгә 2 пунктының "б" пунктчасында каралган нигез буенча мондый тикшерүне үткәргү очрагынан гайре, шулай ук жир кишәрлекләре милекчеләренә, жирдән файдаланучыларга, жир кишәрлекләре арендаторларына тиешле хәбәрнамә ирештерү очракларында жир законнары таләпләренәң үтәлешен тикшерергә;

3) документлар, мәгълүмат, продукция үрнәкләре, әйләнә-тирә мохит объектларын һәм житештерү мохите объектларын тикшерү пробалары бирүне таләп итәргә, әгәр алар тикшерү объекты булмаса яисә тикшерү предметына карамасалар, шулай ук мондый документларның төп нөсхәләрен алырга;

4) күрсәтелгән үрнәкләрне сайлап алу турында беркетмәләр тутырмыйча, тикшеренүләр, сынаулар, үлчәүләр үткәргү өчен продукция үрнәкләрен, әйләнә-тирә мохит объектларын һәм житештерү тирәлегә объектларын тикшерү пробаларын, билгеләнгән рәвештә һәм үз көченә кергән көнгә кадәр гамәлдә булган милли стандартлар, үрнәкләрне сайлап алу кагыйдәләре, аларны тикшерү, сынаулар, үлчәүләр, техник регламентлар белән билгеләнгән яисә башка норматив техник документлар, тикшеренүләр, сынаулар, үлчәү кагыйдәләре һәм методлары белән билгеләнгән нормадан артып киткән күләмдә пробалар алырга;

5) тикшерүне уздыру нәтижәсендә алынган һәм дәүләт, коммерция, хезмәт, закон белән саклана торган башка серне тәшкил иткән мәгълүматны, Россия Федерациясе законнарында каралган очраклардан гайре, таратырга;

6) тикшерү үткәргүнең билгеләнгән срокларынан артып китәргә;

7) юридик затларга, индивидуаль эшкуарларга алар хисабына контроль чараларын уздыру турында күрсәтмәләр яисә тәкъдимнәр бирүне гамәлгә ашырырга;

8) юридик заттан, индивидуаль эшкуардан, физик заттан башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары карамагында булган яисә Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән исемлеккә кертелгән дәүләт органнары яисә жирле үзидарә органнары карамагында булган рәхсәт документларын да кертеп, документлар һәм (яисә) мәгълүмат тапшыруны таләп итәргә;

9) юридик заттан, шәхси эшкуардан документлар, мәгълүмат бирүне тикшерү үткәргелә башлаган датага кадәр таләп итәргә. Муниципаль контроль органы тикшерү үткәргү турында күрсәтмә яисә боерык кабул ителгәннән соң ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында кирәкле документларны һәм (яисә) мәгълүматны соратырга хокуклы.

10. Контроль чараларын дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән үзара хезмәттәшлек итмичә оештыру һәм үткәргү

10.1 Муниципаль контроль органының дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар белән үзара хезмәттәшлеге таләп ителмәгән контроль чараларына түбәндәгеләр керә (алга таба –

дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән үзара хезмәттәшлексез генә тикшерү, контроль чаралары):

1) әлеге Нигезләмәнең 3 бүлеге нигезендә жир кишәрлекләре территорияләрен планлы (рейд белән) караулар (тикшерүләр);

2) “Интернет” мәгълүмат челтәрендә һәм гаммәви мәгълүмат чараларында урнаштырылганда мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү;

3) дәүләт хакимияте органы, жирле үзидарә органы, юридик зат һәм индивидуаль эшкуар эшчәнлеге турында мәгълүматны анализлау юлы белән мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, тәкъдим итү бурычы (шул исәптән федераль дәүләт мәгълүмат системаларын куллану юлы белән) мондый затларга федераль закон нигезендә йөкләнгән булса;

4) федераль законнарда билгеләнгән контроль буенча чараларның башка төрләре һәм рәвешләре.

10.2. Дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән хезмәттәшлек итмичә контрольлек итү чаралары муниципаль контроль органы житәкчесе тарафыннан раслана торган мондый чараларны үткәргүгә биремнәр нигезендә муниципаль контроль органының вәкаләтле урындагы затлары тарафыннан үз компетенциясе чикләрендә уздырыла.

10.3. Әлеге Нигезләмәнең 10.2 пунктында күрсәтелгән биремнәрнең эчтәлеге һәм аларны рәсмиләштерү һәм муниципаль контроль органының вазифаи затлары тарафыннан дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән хезмәттәшлексез контроль чаралары нәтижәләрен, шул исәптән планлы (рейд белән) тикшерүләр, тикшеренүләр, үлчәүләр, күзәтүләр нәтижәләрен рәсмиләштерү тәртибе районның Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы тарафыннан билгеләнә.

10.4. Әлеге Нигезләмәнең 10.1 пунктында күрсәтелгән контроль буенча чаралар үткәргәндә мәжбүри таләпләрне, муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрне бозу ачыкланган очракта, муниципаль контроль органының вазифаи затлары үз компетенциясе чикләрендә мондый бозуларны кисәтү буенча чаралар күрә, шулай ук муниципаль контроль органы житәкчесенә, әлеге Нигезләмәнең 4.1 пунктындагы 3 пунктчасында күрсәтелгән нигезләр буенча, дәүләт хакимияте органына, жирле үзидарә органына, юридик затка, индивидуаль эшкуарга планнан тыш тикшерү билгеләү турында карар кабул итү өчен ачыкланган хокук бозулар турында мәгълүмат белән дәлилленгән язма рәвештә күрсәтмә жиберәләр.

11. Мәжбүри таләпләрне бозуларны профилактикалауга юнәлдерелгән чаралар оештыру һәм үткәргү

11.1 Дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуларны булдырмау, мәжбүри таләпләрне бозуларга китерә торган сәбәпләрне, факторларны һәм шартларны бетерү максатларында, муниципаль контроль органы ел саен аның тарафыннан расланган хокук бозуларны профилактикалау программалары нигезендә мәжбүри таләпләрне бозуларны профилактикалау чараларын гамәлгә ашыра.

11.2. Мәжбүри таләпләрне бозуларны профилактикалау максатларында

муниципаль контроль органы:

1) “Интернет” челтәрендәгә рәсми сайтта мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукый актлар яки аларның аерым өлешләре исемлеген (аларның үтәлешен бәяләү муниципаль контроль предметы булып тора), шулай ук тиешле норматив хокукый актлар текстларын урнаштыруны тәмин итә;

2) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, юридик затларга, индивидуаль эшкуарларга мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча, шул исәптән мәжбүри таләпләрне үтәү буенча житәкче кулланма эшләү һәм бастырып чыгару юлы белән, семинарлар һәм конференцияләр уздыру, гаммәви мәгълүмат чараларында аңлату эшләренә һәм башка ысулларга нигезләнеп мәгълүмат бирүне гамәлгә ашыра. Мәжбүри таләпләр үзгәргән очракта, муниципаль контроль органы гамәлдәгә актларга кертелгән үзгәрешләр, аларны гамәлгә кертү сроклары һәм тәртибе, шулай ук мәжбүри таләпләрне гамәлгә кертүгә һәм үтәүне тәмин итүгә юнәлдерелгән тиешле оештыру, техник чаралар уздыру турында тәкъдимнәр, мәжбүри таләпләрне билгели торган яңа норматив хокукый актларның эчтәлегенә турында шәрехләүләр (аңлатмалар) эзерли һәм тарата.

11.3 Әгәр федераль законда башкача билгеләнмәгән булса, муниципаль контроль органында эзерләнгән торган хокук бозулар турында яисә дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән үзара бәйләнешсез гамәлгә ашырыла торган контроль чараларын гамәлгә ашыру барышында алынган мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре яисә дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, гаммәви мәгълүмат чараларыннан кәргән мөрәжәгатьләрдә һәм гаризаларда (авторлыгы расланмаган мөрәжәгатьләрдән һәм гаризалардан гайре) булган мәгълүматларның мәжбүри таләпләрне, муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрне бозу гражданның тормышына, сәламәтлегенә, хайваннарга, үсемлекләргә, әйләнә-тирә мохиткә, Россия Федерациясә халыкларының мәдәни мирас объектларына (тарихи һәм мәдәни ядкәрләргә), дәүләт иминлегенә зыян салу, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килүгә китергән яки күрсәтелгән нәтижәләргә турыдан-туры куркыныч тудыру турында расланган мәгълүматлар булмаган очракларда булуы турында мәгълүматлар булса һәм, әгәр дә дәүләт хакимияте органы, жирле үзидарә органы, юридик зат, индивидуаль эшкуар тиешле таләпләрне бозган өчен элек җаваплылыкка тартылмаган булса, муниципаль контроль органы дәүләт хакимияте органына, жирле үзидарә органына, юридик затка, индивидуаль эшкуарга мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турында кисәтү белдерә һәм дәүләт хакимияте органына, жирле үзидарә органына, юридик затка, индивидуаль эшкуарга мәжбүри таләпләрнең, муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрнең үтәлешен тәмин итү чараларын күрергә һәм бу хакта мондый кисәтүдә билгеләнгән вакытта муниципаль жир контроле органына хәбәр итәргә тәкъдим итә.

11.4 Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турында кисәтүдә тиешле мәжбүри таләпләргә, муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләргә, аларны күздә тоткан норматив хокукый актка күрсәтүләр, шулай ук дәүләт хакимияте органының, жирле үзидарә органының, юридик затның, индивидуаль эшкуарның нинди конкрет гамәлләре (гамәл кылмавы) әлегә таләпләрне бозуга китергәнә яисә

китерә алуы турында мәгълүмат булырга тиеш.

12. Тикшерү уздырганда урындагы затларның җаваплылыгы

12.1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасының урындагы затлары тикшерү уздырганда тиешле функцияләрен, хезмәт бурычларын тиешенчә үтәмәгән, хокукка каршы гамәлләр кылган (гамәл кылмаган) очракта Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы булалар.